

Generelle kontraktsbestemmelser for underentreprenører

Definisjoner

I dette kontraktsforholdet er Kruse Smith Entreprenør AS hovedentreprenør og blir nedenfor betegnet KS. Underentreprenøren (tilsvarende underentreprenør i NS 8415, NS8416 eller totalunderentreprenøren i NS 8417) blir nedenfor betegnet UE.

Rent Bygg skal overholdes ved at UE rydder og støvsuger etter eget arbeid, sorterer og fjerner alt eget avfall (inkl. farlig avfall) forskriftsmessig. Dersom KS iverksetter felles rydding / rengjøring skal kostnadene for dette fordels på involverte firma eller skjønnsmessig vurdering. Nødvendig rengjøring av egne installasjoner over himling før denne monteres, skal også medtas av UE.

Mottak av varer

UE skal selv sørge for mottak av sine varer. Lagring skal skje på anvist plass, og UE skal ikke lagre mer utstyr og materialer på byggeplassen enn det som er nødvendig for fremdriften. Anhuking krever dokumentert opplæring. Kursbevis skal fremvises før arbeid tar til. Ref. krav gitt i avklaringsmøtet punkt «Helse, miljø og sikkerhet»

Overtakelse

Ferdigbefaring og overtakelsesforretning for arbeidet avholdes ved byggets ferdigstilling, samtidig med ferdigbefaring og overtakelsesforretning mellom KS og KS's oppdragsgiver.

Revisjon

UE kan være underlagt krav om en dags revisjon i regi av StartBank (Achilles) eller KS selv. Kostnadene for revisjon i regi av StartBank bæres av UE. Denne type revisjon knytter seg til de opplysninger som er lagt ut i StartBank, og vil kunne gjennomføres maksimalt en gang hvert annet år. Kostnader er beregnet til 14.000 NOK eks. mva. (2014) + reise og diett for en konsulent.

HMS

Spesifikke tiltak i Byggherrens SHA plan, samt krav gitt i KSE sin HMS plan, skal innarbeides i UE sitt prosjektilpassede HMS system. Vi presiserer at det er krav til synlighetsbekledning på alle våre bygge-/anleggsplasser (minimum overdel i synlighetsklasser 2). Det praktiseres null-toleranse ved alvorlige pliktbrudd

FDV-dokumentasjon

Sluttoppgjør utbetales ikke før FVD er forlagt Byggherren og godkjent samt at kontrollerklæringer, garantier mv. er komplett.

Sikkerhetsstillelse

KS stiller ikke bankgaranti.

Tvister

Tvister avgjøres ved ordinær rettergang med mindre partene blir enig om å la tvisten avgjøres ved voldgift, verneting er Kristiansand.

Forsinket betaling

Ihht gjeldende morarentelov.

Krav om forhåndsgodkjennelse og forhåndsinnmelding

Det er kun kontraktsmedhjelpere som er forhåndsgodkjent av KSE som har adgang til å arbeide på prosjektet. KSE tar forbehold om byggherrens godkjenning av UE og UEs kontraktsmedhjelpere. Underentreprenøren skal forhåndsinnmelde alle arbeidstakere (ansatte og innleide) til byggeplassens prosjektledelse før oppmøte.

Oversikt over arbeidstakere

UE er ansvarlig for å holde KSE løpende oppdatert om navn på alle arbeidstakere, egne og ansatte hos kontraktsmedhjelpere i alle ledd, som til enhver tid arbeider på prosjektet. UE skal levere oppdaterte daglige oversiktslister til KSE's prosjektadministrasjon på byggeplassen ved arbeidsdagens start og sørge for at arbeidstakere som slutter tas ut av listene.

Rapporteringsplikt – utenlandske kontraktsmedhjelpere

Ved bruk av utenlandske kontraktsmedhjelpere skal originale innmeldingsskjema (RF 1199) innleveres til KSE's prosjektadministrasjon. Alternativt kan kvittering fra Altinn leveres. Skjema / kvittering skal leveres senest ved arbeidstakers første gangs fremmøte på byggeplass. Opphør og/eller andre endringer som har betydning for rapporteringsplikten skal umiddelbart meldes til prosjektadministrasjonen.

Generelle kontraktsbestemmelser for underentreprenører

HMS-kort

Alle arbeidstakere skal bære godkjent HMS-kort.

Krav til lønns- og arbeidsvilkår

UE plikter å sørge for at egne ansatte og ansatte hos eventuelle kontraktsmedhjelpere har lønns- og arbeidsvilkår som minst oppfyller kravene i de til enhver tid gjeldende lover og forskrifter, herunder

- Lønns- og arbeidsvilkår i henhold til allmenngjøringsforskrifter
- Forskrift om lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter der denne er relevant

Dokumentasjon og kontroll av lønns- og arbeidsvilkår

KSE har rett til å kontrollere at UE og UE's kontraktsmedhjelpere har lønns- og arbeidsvilkår i overensstemmelse med krav til lønns- og arbeidsvilkår.

UE plikter på forespørsel å utlevere opplysninger om lønns- og arbeidsvilkår for egne arbeidstakere og arbeidstakere hos eventuelle kontraktsmedhjelpere i alle underliggende ledd i kontraktskjeden. Opplysningene skal dokumenteres ved kopi av arbeidsavtale, lønnslipp og timelister. Dokumentasjonen skal være på personnivå og identifiserbare. Det forutsettes at nødvendig samtykke fra berørte arbeidstakere foreligger. Opplysningene er underlagt taushetsplikt.

Solidaransvar for lønn m.m.

UE vil bli holdt økonomisk ansvarlig for alle kostnader som følge av utbetaling av lønnskrav både til ansatte hos UE og til ansatte hos UEs kontraktsmedhjelpere.

Den bedriften i kontraktskjeden som får krav fra arbeidstakere rettet mot seg etter ordningen om solidaransvar for lønn m.m. etter lov om allmenngjøring av tariffavtaler § 13, har plikt til skriftlig å informere de øvrige bedriftene snarest mulig og senest innen 14 dager etter at kravet er kommet frem.

Dersom KSE må oppfylle solidaransvaret, kan KSE søke regress hos UE eller UE's kontraktsmedhjelpere for alle kostnader i forbindelse med kravet.

Dersom UE eller UEs kontraktsmedhjelpere oppfyller solidaransvaret, er UE eller UEs kontraktsmedhjelpere avskåret fra å kreve regress hos KSE.

Tilbakeholdsrett

I forbindelse med solidaransvaret kommer kontraktens misligholdsbestemmelser (Norsk Standard og bakgrunnsretten) til anvendelse, herunder KSE's rett til å holde tilbake betaling.

HMS og internkontroll. Systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid

UE plikter å ha et fungerende internkontrollsystem iht. forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter, som er dekkende for virksomhetens aktiviteter på prosjektet.

Relevante risikoforhold beskrevet i Byggherrens plan for sikkerhet, helse og arbeidsmiljø (SHA-plan) skal innarbeides i- og følges opp gjennom virksomhetens internkontroll.

Utslipp stoffkartotek og produktdokumentasjon

UE er ansvarlig for å forebygge utslipp av helse- og miljøfarlige stoffer. Dette inkluderer sikker lagring, bruk og avfallshåndtering av egne kjemikalier/produkter med potensial for helse- eller miljøskade, samt å ha tilgjengelig utstyr til å samle opp evt. utslipp.

UE skal ved bruk eller oppbevaring av helsefarlige kjemikalier dokumentere at det er gjennomført en risiko- og substitusjonsvurdering.

UE skal benytte elektronisk ProductXchange i prosjektet og levere sikkerhetsdatablader og annen produktdokumentasjon for ivaretagelse av krav lov- og forskrift gjennom systemet.

Språk

For å sikre et forsvarlig arbeidsmiljø, må arbeidstakerne kunne kommunisere med hverandre. UE skal sørge for at dette kravet er oppfylt for de arbeidstakerne som stilles til disposisjon på byggeplassen, samt at arbeidstakerne skal ha kunnskap om og forstå sikkerhetsopplæring, sikkerhetsinstrukser, bruksanvisninger, varselskilt mv. Minimum skal være at bas/formann/prosjektleder forstår skandinavisk språk.

Generelle kontraktsbestemmelser for underentreprenører

Maskiner og arbeidsutstyr

UE skal ha og følge opp krav til kompetanse for bruk av maskiner og arbeidsutstyr for egne ansatte og evt. innleide arbeidstakere, samt nødvendige rutiner for kontroll av egne maskiner og arbeidsutstyr. Dokumentasjon fremlegges KSE på forlangende. Rutiner for bruk av felles maskiner/arbeidsutstyr (stillas, kran etc.) tas fortløpende opp i fremdriftsmøter, koordineringsmøter og/eller vernemøter.

Skav-skjema

UE plikter å ha underskrevet fullmaktsskjema for innhenting av skatte- og avgiftsinformasjon fra Skatteetaten.

Revisjon/kontroll

KSE har rett til å gjennomføre revisjoner/kontroller hos UE og UE's kontraktsmedhjelpere i hele kontraktsperioden knyttet til forhold som er regulert i disse spesielle bestemmelser.

Videreføring

UE plikter å videreføre disse spesielle kontraktsbestemmelser i kontrakten med sine kontraktsmedhjelpere og disse igjen i alle underliggende ledd.

Ansvar

UE skal holde KSE skadesløs for økonomiske konsekvenser KSE blir påført som følge av UE's eller UE's kontraktsmedhjelperes mislighold av forpliktelse som følger av disse spesielle kontraktsbestemmelser

Retningslinjer for etisk handel

Innledning

Kruse Smith Entreprenør AS & Kruse Smith Eiendom AS jobber for å fremme til gode arbeids- og miljøforhold i våre leverandørkjeder. Dette ønsker vi å gjøre i nært samarbeid med våre leverandører og samarbeidspartnere. For å tydeliggjøre hva vi forventer av våre leverandører, har **Kruse Smith Entreprenør AS & Kruse Smith Eiendom AS** utarbeidet retningslinjer for etisk handel. Retningslinjene dekker grunnleggende krav til menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter og miljø.

Kruse Smith Entreprenør AS & Kruse Smith Eiendom AS er medlem i Initiativ for etisk handel (IEH). IEH er en medlemsorganisasjon for organisasjoner, private og offentlige virksomheter, og en pådriver og et ressurscenter for etisk handel. **Kruse Smith Entreprenør AS & Kruse Smith Eiendom AS** rapporterer til IEH på progresjon i vårt arbeid med etisk handel og denne rapporten er offentlig tilgjengelig.

Prinsipper

Våre leverandører skal levere varer og tjenester til **Kruse Smith Entreprenør AS & Kruse Smith Eiendom AS** som er produsert i overensstemmelse med retningslinjene. Leverandørene skal også videreformidle og følge opp retningslinjene hos sine underleverandører.

På oppfordring fra **Kruse Smith Entreprenør AS & Kruse Smith Eiendom AS** må leverandøren kunne dokumentere arbeidet som sikrer etterlevelse av våre retningslinjer. Dokumentasjonplikten gjelder som hovedregel til og med produksjonsstedet for den aktuelle varen, eller det ledd i leverandørkjeden **Kruse Smith Entreprenør AS & Kruse Smith Eiendom AS** definerer er relevant for hva som kreves for den aktuelle leveransen.

Dersom **Kruse Smith Entreprenør AS & Kruse Smith Eiendom AS** ønsker å kartlegge underleverandører med hensyn til etterlevelse av retningslinjene for etisk handel, plikter leverandøren å tillate en slik kartlegging og oppgi navn og kontaktopplysninger på disse. Ved brudd på de etiske retningslinjene vil **Kruse Smith Entreprenør AS & Kruse Smith Eiendom AS** i samarbeid med leverandør lage en plan for utbedring av manglene. Utbedring skal skje innen rimelig tid. Heving av kontrakt vil kun forekomme dersom leverandør, etter gjentagende henvendelser, ikke viser vilje til å rette opp i forholdene.

Sosiale og miljømessige standarder vil bli tillagt vekt ved valg av nye leverandører.

Krav til egen virksomhet

Kruse Smith Entreprenør AS & Kruse Smith Eiendom AS vil kontinuerlig jobbe for å forbedre egen policy og praksis som kan bidra til at leverandørene etterfølger våre retningslinjer for etisk handel.

Kruse Smith Entreprenør AS & Kruse Smith Eiendom AS, inkludert alle ansatte, skal aldri tilby eller motta ulovlige eller urettmessige pengegaver eller andre godtgjørelser for å oppnå forretningsmessige eller private fordeler for egen del eller fordeler for kunder, agenter eller leverandører.

Kruse Smith Entreprenør AS & Kruse Smith Eiendom AS og **Kruse Smith Entreprenør AS & Kruse Smith Eiendom AS**'s leverandører skal unngå handelspartnere som har aktiviteter i land som er pålagt handelsboikott av FN, norske myndigheter, eller for øvrig internasjonal konsensus om handelssanksjoner.

Krav til forhold i leverandørkjeden

Kruse Smith Entreprenør AS & Kruse Smith Eiendom AS retningslinjer for etisk handel er basert på internasjonalt anerkjente FN- og ILO-konvensjoner og angir minimums- og ikke maksimumsstandarder. Lovgivningen på produksjonsstedet skal respekteres. Der hvor nasjonale lover og reguleringer dekker samme tema som disse retningslinjene, skal den høyeste standarden gjelde.

1. Tvangsarbeid/slavearbeid (ILO konvensjon nr. 29 og 105)

- 1.1. Det skal ikke forekomme noen form for tvangsarbeid, slavearbeid eller ufrivillig arbeid.
- 1.2. Arbeidere skal ikke måtte levere depositum eller identitetspapirer til arbeidsgiver og skal fritt kunne avslutte arbeidsforholdet med rimelig oppsigelsestid.

2. Fagorganisering og kollektive forhandlinger (ILO konvensjon nr. 87, 98, 135 og 154)

- 2.1. Arbeidere skal uten unntak ha rett til å slutte seg til eller etablere fagforeninger etter eget ønske, og til å forhandle kollektivt. Arbeidsgiver skal ikke blande seg inn i, hindre eller motarbeide fagorganisering eller kollektive forhandlinger.
- 2.2. Fagforeningsrepresentanter skal ikke diskrimineres eller hindres i å utføre sitt fagforeningsarbeid.
- 2.3. Dersom retten til fri organisering og/eller kollektive forhandlinger er begrenset ved lov, skal arbeidsgiveren legge til rette for, og ikke hindre alternative mekanismer for fri og uavhengig organisering og forhandling.

3. Barnearbeid (FNs konvensjon om barnets rettigheter, ILO konvensjon nr. 138, 182 og 79, ILO anbefaling nr. 146)

- 3.1. Minstealder for arbeidere skal ikke være mindre enn 15 år og i tråd med
 - i) nasjonal minstealder for ansettelse, eller;
 - ii) minstealder for obligatorisk skolegang, med høyeste alder som gjeldende. Dersom lokal minstealder er satt til 14 år i tråd med unntaket i ILO konvensjon 138, kan dette aksepteres.
- 3.2. Nyrekruttering av barnearbeidere i strid med ovennevnte minstealder skal ikke finne sted.
- 3.3. Barn under 18 år skal ikke utføre arbeid som er til skade for deres helse, sikkerhet eller moral, inkludert nattarbeid.
- 3.4. Det skal etableres handlingsplaner for snarlig utfasing av barnearbeid som er i strid med ILO-konvensjonene 138 og 182. Handlingsplanene skal dokumenteres og kommuniseres til relevant personale og andre interessenter. Det skal legges til rette for støtteordninger hvor barn gis mulighet til utdanning inntil barnet ikke lenger er i skolepliktig alder.

4. Diskriminering (ILO konvensjon nr. 100 og 111 og FNs Kvinnediskrimineringskonvensjon)

- 4.1. Det skal ikke forekomme diskriminering når det gjelder ansettelse, avlønning, opplæring, forfremmelse, oppsigelse eller pensjonering basert på etnisk tilhørighet, kaste, religion, alder, uførhet, kjønn, sivil status, seksuell legning, fagforeningsarbeid eller politisk tilhørighet.
- 4.2. Det skal etableres vern mot seksuelt påtrengende, truende, fornærmende eller utnyttende adferd og mot diskriminering eller oppsigelse på usaklig grunnlag, f. eks ekteskap, graviditet, foreldrestand eller status som HIV-smittet.

5. Brutal behandling

- 5.1. Fysisk mishandling eller avstraffelse, eller trussel om fysisk mishandling er forbudt. Det samme gjelder seksuelt eller annet misbruk og andre former for ydmykkelser.

6. Helse, miljø og sikkerhet (ILO konvensjon nr. 155 og anbefaling nr. 164)

- 6.1. Det skal arbeides for å sikre arbeidere et sikkert og sunt arbeidsmiljø. Farlige kjemikalier og andre stoffer skal håndteres forsvarlig. Nødvendige tiltak skal iverksettes for å forhindre og minimere ulykker og helseskader som resultat av, eller relatert til, forhold på arbeidsplassen.
- 6.2. Arbeidere skal ha jevnlig og dokumentert opplæring i helse og sikkerhet. Helse- og sikkerhetsopplæring skal gjentas for nyansatte og omplasserte arbeidere.
- 6.3. Arbeidere skal ha tilgang til rene sanitærfasiliteter og rent drikkevann. Hvis relevant, skal arbeidsgiver også besørge tilgang til fasiliteter for trygg oppbevaring av mat.
- 6.4. Hvis arbeidsgiver tilbyr losji, skal dette være rent, sikkert, tilstrekkelig ventilert og med tilgang til rene sanitærfasiliteter og rent drikkevann.

7. Lønn (ILO konvensjon nr. 131)

- 7.1. Lønn til arbeidere for en normal arbeidsuke skal minst være i tråd med nasjonale minstelønnsbestemmelser eller bransjestandard, den høyeste gjelder. Lønn skal alltid være tilstrekkelig til å dekke grunnleggende behov, inkludert noe sparing.
- 7.2. Lønnsforhold og utbetaling av lønn skal være skriftlig avtalefestet før arbeidet påbegynnes. Avtalen skal være forståelig for arbeideren.
- 7.3. Fratrukk i lønn som disiplinærreaksjon tillates ikke.

8. Arbeidstid (ILO konvensjon nr. 1 og 14)

- 8.1. Arbeidstiden skal være i tråd med nasjonale lover eller bransjestandard, og ikke overstige arbeidstid i samsvar med gjeldende internasjonale konvensjoner. Normal arbeidstid per uke skal vanligvis ikke overstige 48 timer.
- 8.2. Arbeidere skal ha minst én fridag per 7 dager.

- 8.3. Overtid skal være begrenset og frivillig. Anbefalt maksimum overtid er 12 timer per uke, dvs. samlet arbeidstid på 60 timer per uke. Unntak fra dette kan aksepteres dersom det er regulert av en kollektiv avtale eller nasjonal lov.
- 8.4. Arbeidere skal alltid ha overtidstillegg ved arbeidstid over normal arbeidstid (se punkt 8.1 over), minimum i tråd med gjeldende lover.

9. Regulære ansettelse

- 9.1. Forpliktelser overfor arbeidere, i tråd med internasjonale konvensjoner, nasjonale lover og regler om regulære ansettelse skal ikke omgås gjennom bruk av korttidsengasjementer (som bruk av kontraktsarbeidere, løsarbeidere og dagarbeidere), underkontraktører eller andre arbeidsrelasjoner.
- 9.2. Alle arbeidere har krav på arbeidskontrakt på et språk de forstår.
- 9.3. Lærlingprogram skal være klart definert med hensyn til varighet og innhold.

10. Marginaliserte befolkningsgrupper

- 10.1. Produksjon og bruk av naturressurser skal ikke bidra til å ødelegge ressurs- og inntektsgrunnlag for marginaliserte befolkningsgrupper, for eksempel ved å beslaglegge store landarealer, uforsvarlig bruk av vann eller andre naturressurser som befolkningsgruppene er avhengig av.

11. Miljø

- 11.1. Tiltak for å redusere negative effekter på helse og miljø i hele verdikjeden skal gjennomføres gjennom minimering av utslipp, fremme effektiv og bærekraftig ressursbruk, inkludert energi vann og minimering av drivhusgassutslipp i produksjon og transport. Lokalmiljøet på produksjonsstedet skal ikke bli drevet rovdrift på eller skadet av forurensning.
- 11.2. Nasjonal og internasjonal miljølovgivning og –reguleringer skal overholdes og relevante utslippstillatelse skal innhentes.

12. Korrupsjon

- 12.1. Alle former for bestikkelser, er uakseptabelt, så som bruken av alternative kanaler for å sikre illegitime private eller arbeidsrelaterte fordeler til kunder, agenter, kontraktører, leverandører eller deres tilsatte samt offentlige tjenestemenn/-kvinner.